

Таблиця 2

**Міжнародно прийнятні рівні володіння мовою
для різних спеціальностей [2, с. 15]**

Спеціалізація	Магістерські курси		Бакалаврські курси	
	Вимагають складної мовної поведінки, напр., Медицина, Право, Бізнес, Туризм, Журналістика	Вимагають менш складної мовної поведінки, напр., Технологія, Математичні науки, Сільське господарство	Вимагають складної мовної поведінки, напр., Інженерні науки, Прикладні науки	Вимагають менш складної мовної поведінки, напр., Тваринництво, Громадське харчування
Діапазони IELTS (рівні)				
7.5 + (C2)	Прийнятний	Прийнятний	Прийнятний	Прийнятний
7.0 (C1)	Імовірно прийнятний	Прийнятний	Прийнятний	Прийнятний
6.5 (B2 +)	Потребує вивчення мови	Імовірно прийнятний	Прийнятний	Прийнятний
6.0 (B2)	Потребує вивчення мови	Потребує вивчення мови	Імовірно прийнятний	Прийнятний
5.5 (B2)	Потребує вивчення мови	Потребує вивчення мови	Потребує вивчення мови	Імовірно прийнятний

Список використаних джерел:

1. Костенко Н.І. Специфіка іншомовної підготовки студентів ВНЗ економічного профілю / Н.І. Костенко // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – 2012. – № 6. – С. 67-70. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2012_6_18
2. Програма з англійської мови для професійного спілкування. Колектив авторів: Г.Є. Бакаєва, О.А. Борисенко, І.І. Зуєнок, В.О. Іваніщева, Л.Й. Клименко, Т.І. Козимирська, С.І. Кострицька, Т.І. Скрипник, Н.Ю. Тодорова, А.О. Ходцева. – К.: Ленвіт, 2005. – 119 с.
3. Озірська С. Проблеми підготовки державних службовців з європейських питань: деякі уроки з досвіду країн Європейського Союзу // зб. наук. пр. УАДУ при Президентіві України: в 4 ч. – К. Вид-во УАДУ, 2000. – Вип. 2. – Ч. IV. – С. 418–424.

Іваненко І.В.

здобувач,

Національна академія Служби безпеки України

ФАКТОРИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ КАДРІВ

Наразі вища освіта України акцентує увагу на становленні особистості професіонала-дослідника, підготовленого до неперервної самоосвіти, здатного ефективно працювати в сучасних умовах. Виходячи з цього, пріоритетним

напрямом вищої школи сьогодні є процес освітньої діяльності, в якому наукові кадри виступають суб'єктом власного розвитку, готові, здатні і вміють здобувати та обробляти інформацію шляхом самостійної дослідницької практики в межах компетентнісного підходу. Реалізація цього напрямку потребує розвитку дослідницької компетентності наукових кадрів, що дозволить фахівцю максимально проявити себе в професійно-науковій діяльності. Зазначене вище зумовлює потребу у визначенні факторів, які сприяють розвитку дослідницької компетентності наукових кадрів у вищій школі.

Зміни в освіті зумовили необхідність проектування особистої лінії науковця, що дозволяє сформуванню власний темп творчої дослідницької праці, забезпечити високий рівень міжнародної академічної мобільності та доступ до дослідницької інфраструктури провідних наукових світових центрів. З огляду на це постала потреба у створенні певних організаційних, психологічних, педагогічних і фінансових умов діяльності, необхідних для реалізації здібностей та розвитку дослідницької компетентності наукових кадрів.

На нашу думку, дослідницьку компетентність наукових кадрів слід розглядати як фактор соціальної конкурентоспроможності. Загалом поняття «фактор» тлумачиться як рушійна сила будь-якого процесу, явища; змінна величина, яка за припущенням впливає на результат експерименту [1, с. 1526].

Учені (Г. Андрєєва, Ю. Бабанський, З. Борисова, Д. Данилова, О. Дубасенюк, Н. Кузьміна, Г. Мордовська, К. Недялкова, К. Нікітіна, Л. Онучак, В. Панчук, Н. Сидорчук) однак в тому, що реалізація цілей професійної освіти досягається впливом на них сукупності зовнішніх, внутрішніх і спрямовуючих факторів у комплексі.

Аналіз психолого-педагогічної літератури (О. Дубасенюк, Н. Кузьміна, В. Панчук та ін.) показав, що в педагогічній науці відсутнє єдине тлумачення поняття «фактор». Виходячи з міркувань фахівців, фактори розвитку дослідницької компетентності наукових кадрів ми розглядаємо як зовнішні та внутрішні причини, що сприяють формуванню дослідницької позиції науковця в професійно-дослідницькій діяльності.

З методологічної позиції виокремлюють три групи факторів: соціально-педагогічні (нормативно-правовий фактор, фактор середовища); психолого-педагогічні (фактор персоніфікації та саморозвитку); спрямовуючі (організація освітнього процесу та його зміст). Зокрема, нормативно-правовий фактор розглядається як одна з важливих умов, що регулює процес неперервності розвитку дослідницької компетентності наукових кадрів у контексті загальної підготовки, враховуючи принципи науковості та фундаментальності [4, с. 26–27]. До змісту цього фактора слід віднести закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про наукову та науково-технічну експертизу», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», Національну доктрину розвитку освіти України, Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») тощо. Цей аспект доповнюють Стандарти вищої освіти, що містять чіткі орієнтири стосовно підготовки наукових кадрів нового типу, формування їх професійної, зокрема дослідницької, компетентності.

Вплив загальних факторів (екологічних, соціальних, економічних, психологічних тощо) на спеціальні, вплив зовнішніх факторів на внутрішні, взаємовплив цих факторів підвищує результативність підготовки наукових кадрів.

У контексті нашого дослідження, фактори впливу, які підвищують результативність підготовки наукових кадрів, розкриваються за таких умов:

- системного розвитку дослідницької компетентності, що веде до прояву дослідницької майстерності;
- підбору інноваційних методів та форм, що зумовлює отримання унікальних даних і нових інтерпретацій;
- оптимальних психолого-педагогічних умов формування дослідницької позиції майбутнього фахівця;
- індивідуалізації освітнього процесу як засобу дослідницького саморозвитку наукових кадрів;
- мотиваційного впливу на професійно-наукову діяльність (стимули, завдяки яким формуються й удосконалюються компетентності науковця);
- організаційно-практичного спрямування – інтерпретації нових знань через оригінальне дослідження, що демонструє здатність виконувати незалежні, придатні для опублікування дослідження [2, с. 77–78];
- матеріального стимулювання шляхом винагород, премій, творчих відпусток тощо;
- урахування освітніх потреб, що дає поштовх для створення індивідуальних освітніх програм, із використанням різноманітних форм роботи тощо;
- середовища у спеціальному, продуманому освітньому просторі, де можуть бути використані усі потенційні можливості (накопичення практичного досвіду дослідницької діяльності, активізації творчого розвитку й саморозвитку особистості);
- персоніфікації, що передбачає індивідуальний підхід до аспірантів, який досягається конструюванням особистісного освітнього процесу для його саморозвитку [5, с. 137];
- професійної спрямованості (складна якість особистості, що включає систему спонукань (потреби, мотиви, інтереси), яка визначає загальну активність особистості й відображає її вибіркове ставлення до об'єктивних умов дійсності, людей, самої себе [3, с. 107].

Інтеграція цих умов впливає на індивідуально-професійний, науково-дослідницький розвиток наукових кадрів.

Зазначені фактори підвищують результативність наукової діяльності і, впливаючи на дослідницьку компетентність, передбачають формування таких рис особистості:

- здатність до здійснення кваліфікованого науково-дослідницького пошуку;
- здатність цілеспрямовано розвивати дослідницьку компетентність шляхом запровадження цієї дисципліни в освітньому процесі;
- володіння сучасними методиками оброблення та систематизації інформації;
- здатність до аналізу фактів з урахуванням різних точок зору та різних підходів;
- бачення конкретних напрямів упровадження результатів дослідження в практичну діяльність ВНЗ.

З огляду на викладене вище, наукові кадри, а саме керівники наукових проектів, повинні мати нові особистісні та професійні якості, використовувати педагогічні форми заохочень за виконану роботу, бути об'єктивними в оцінюванні результатів досліджень здобувачів, мати дослідницьку компетентність, яка б діяла в двосторонньому напрямі; навчати аспіранта послідовно мислити, створювати умови для самореалізації, заохочувати до саморозвитку.

Отже, факторами оптимізації підготовки наукових кадрів пропонуємо вважати наступні: соціально-педагогічні (нормативно-правовий фактор, фактор середовища); психолого-педагогічні (фактор персоніфікації та саморозвитку); спрямовуючі (організація освітнього процесу та його зміст).

Список використаних джерел:

1. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови // Київ; Ірпінь, 2009. – 1736 с.
2. Зайченко І. В. Педагогіка // Чернігів, 2003. – 528 с.
3. Захарченко В. М., Луговий В. І., Рашкевич Ю. М., Таланова Ж. В. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації // Київ, 2014. – 120 с.
4. Никитина Е. С. Региональные проблемы подготовки педагогических кадров: организационно-педагогические основы // Новосибирск, 2003. – С. 160.
5. Зимняя И. А. Ключевые компетентности – новая парадигма результата образования // Київ, 2003. – С. 107–112.

Казачінер О.С.

*кандидат педагогічних наук, старший викладач,
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Актуальність теми дослідження. Необхідність зіставлення результату процесу формування компетентності та його мети, яка завжди є певною мірою ідеалізованою, ставить проблему визначення критеріїв і показників розвитку інклюзивної компетентності вчителів філологічних дисциплін у системі післядипломної освіти.

На основі аналізу існуючих дефініцій інклюзивної компетентності (К. Бовкуш, Ю. Бойчук, І. Демченко, О. Кузьміна, І. Хафізулліна та ін.) ми можемо визначити інклюзивну компетентність учителя філологічних дисциплін як інтегративно-особистісне утворення, що обумовлює здатність здійснювати професійні функції в процесі організації навчання мов і літератури дітей з особливими освітніми потребами спільно з однолітками типового розвитку в умовах ЗНЗ. Ця компетентність має виявлятися в умінні вчителя філологічних дисциплін: виховувати загальну культуру дітей, забезпечувати обізнаність школярів з історією і культурною спадщиною своєї національної спільноти та українського народу у світовому контексті; здійснювати полікультурний підхід до формування змісту мовно-літературної та іншомовної освіти школярів; прищеплювати дітям любов до України, повагу до державної, іноземних мов, а також до мов національних меншин, бажання оволодіти ними, інтерес до народних традицій, звичаїв, обрядів, усної народної творчості та творчості поетів і прозаїків різних країн світу; виховувати в учнів толерантність і повагу до дітей (людей) різних національностей, а також до дітей (людей), які мають різні особливості психофізичного розвитку та проживають на території України, навчаються в одному класі; формувати культуру спілкування, культуру мовленнєвої поведінки; враховувати особливості засвоєння мовного та мовленнєвого